

تب خونریزی دهنده‌ی کریمه- کنگو
بیماری پر خطر
ولی
قابل پیشگیری





تهیه: دکتر فاطمه تهرانی
گروه آموزش، ترویج و پژوهش‌های کاربردی



ترویج بهداشت دام و مبارزه با بیماری‌ها

داستان بیماری

- ✓ تب کریمه-کنگو در انسان اول بار سال ۱۹۴۴ در شبه جزیره‌ی **کریمه** در روسیه ۲۰۰ نفر را مبتلا کرد و بعد در سال ۱۹۵۶ در **کنگو** از قاره‌ی آفریقا شناخته شد؛ چون **تب** همراه با **خونریزی** از نشانه‌های مهم این بیماری در انسان است، به آن **تب خونریزی دهنده‌ی کریمه-کنگو** می‌گویند.
- ✓ اطراف ما در کشورهای عراق، پاکستان، افغانستان، دوبی، قزاقستان، ازبکستان و کشورهای عربی منطقه، این بیماری گزارش شده است.
- ✓ در ایران اول بار سال ۱۳۵۷ وقتی روی کنه‌ها مطالعه می‌کرده‌اند، ویروس بیماری پیدا شده است.
- ✓ از سال ۱۳۷۹ تا ۹۴ تعداد ۹۰۰ نفر در کشورمان به تب کریمه مبتلا و ۱۴۴ نفر از آن‌ها فوت شده‌اند.
- ✓ تب کریمه-کنگو جزو بیماری‌های مشترک میان انسان و حیوانات است.
- ✓ این بیماری چون در دام‌ها نشانه‌ی قابل توجهی ندارد، با بیمار شدن انسان‌ها خود را نشان می‌دهد.



چه حیواناتی در انتقال بیماری نقش دارند؟

- تا امروز در کشورهای آلوده، ویروس تب کریمه-کنگو از گاو، بز، گوسفند، گاو میش، خرگوش وحشی، گراز، جوجه تیغی، شترمرغ و مرغ شاخدار و به میزان کمتر از سایر پرندگان، پستانداران کوچک مانند موش، پستانداران وحشی بالغ و اسب جدا شده است.



- بعضی از پرندگان مهاجر و حیواناتی مانند سگ و گربه به عنوان ناقل کنه در انتشار آلودگی نقش دارند.

تب کریمه-کنگو چگونه از دام به انسان منتقل می‌شود؟

ویروس بیماری در خون و سایر بافت‌های بدن حیوان آلوده وجود دارد و از راه‌های زیر قابل انتقال است:

۱. انجام کارهایی مانند شاخ‌بری، اخته کردن، خون‌گیری، پشم‌چینی
۲. شکار حیواناتی که مخزن ویروس این بیماری‌اند مانند خرگوش و گراز
۳. پانسمان و رسیدگی به جراحات‌های دام‌های آلوده
۴. کمک به زایمان دام‌ها
۵. اقدام‌های کشتارگاهی
۶. و هرگونه فعالیتی که سبب تماس با خون و سایر بافت‌های آلوده‌ی دام‌ها شود؛ مانند فعالیت‌های آشپزی و..



تب کریمه-کنگو چگونه از دام به انسان منتقل می‌شود؟

۷. از راه گزش کنه‌هایی که دام‌های آلوده را گزیده‌اند و قیچی یا له کردن این کنه‌ها با دست یا هر وسیله‌ی دیگر در زمان پشم چینی، شیر دوشی و...



تب کریمه-کنگو چگونه از دام به انسان منتقل می‌شود؟

- در کشور ما تا کنون بیش‌ترین موارد ابتلا از راه ذبح غیر بهداشتی دام و تماس با انسان‌های بیمار بوده است.



آیا بیماری در فصل خاصی شایع می‌شود؟

چون عامل شیوع بیماری در دام‌ها کنه است، در زمان گرم بودن هوا که کنه‌ها بیش‌ترین فعالیت را دارند، تب کریمه-کنگو هم بیش‌ترین میزان شیوع را دارد؛

یعنی از فروردین‌ماه تا اوایل پاییز.

نظر شما در باره‌ی این تصویر چیست؟

پاسخ‌تان را در اسلاید آخر بررسی بفرمایید.



تب کریمه- کنگو در دامها چه نشانه‌هایی دارد؟

- غیر از یک تب مختصر و گذرا معمولاً نشانه‌ای در دامها به وجود نمی‌آورد و چون تب نشانه‌ی بسیاری از بیماری‌هاست، نمی‌تواند به تشخیص این بیماری کمک کند؛
- گاهی ممکن است ویروس بیماری سبب سقط جنین شود که این هم نشانه‌ی ویژه‌ای برای تب کریمه-کنگو نیست؛
- بنابراین، زنگ خطر وجود این بیماری در دامها، توسط انسان‌های بیمار زده می‌شود. در صورت گزارش بیماری انسان در یک منطقه، می‌توان به آلودگی دامها مشکوک شد و برای پیشگیری و کنترل بیماری اقدام کرد.



چه کسانی بیش تر در معرض ابتلا به این بیماری هستند؟

- دامداران، چوپان‌ها، روستاییان، عشایر و چوبداران
- دامپزشکان و واکسیناتورها
- کارکنان بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها و دیگر افرادی که با انسان‌های بیمار در ارتباط هستند.
- قصاب‌ها و سلاخ‌ها، کارکنان کشتارگاه‌ها
- کارکنان مراکز بسته‌بندی گوشت و آایش‌ها
- کارکنان آشپزخانه‌ها و همه‌ی کسانی که با گوشت و سایر فرآورده‌های خام و تازه‌ی دامی به نحوی سروکار دارند.
- شکارچیان، جنگلبانان
- افرادی که برای گردش به روستاها و یا مناطقی می‌روند که امکان گزش به وسیله کنه وجود دارد، و یا گوشت و احشای دام‌های تازه ذبح شده را مصرف می‌کنند.



چرا باید گوشت تازه را بعد از ۲۴ ساعت نگه داشتن در یخچال مصرف کنیم؟

- ویروس بیماری ممکن است در گوشت و احشای خوراکی دام‌های کشتار شده مانند جگر، دل، قلوه، سیرابی و... وجود داشته باشد.
- با نگه داشتن گوشت به مدت ۲۴ ساعت و احشای خوراکی به مدت ۴۸ ساعت در یخچال با دمای صفر تا ۴ درجه‌ی سانتی‌گراد، اسید لاکتیک به میزان لازم در آن‌ها به وجود می‌آید و ویروس کشته می‌شود.



استفاده از گوشت و احشای تازه به شرط پختن چه خطری دارد؟

- قبل از پختن، لازم است گوشت یا احشا خرد و آماده شوند؛ در این هنگام محیط آشپزخانه و ظرف‌ها آلوده می‌شوند.
- وجود هرگونه خراش، زخم یا بریدگی در پوست و یا پریدن ترشحات آلوده به داخل چشم و دهان در زمان خردکردن، شستن و آماده سازی گوشت، ممکن است سبب بیماری شود.



توصیه‌ی همیشگی: برای پاک کردن هر
گوشتی، از دستکش استفاده کنید.



پیشگیری و مبارزه با بیماری بسیار مهم است؛ چه باید کرد؟

❖ باید مدام با عوامل به وجود آورنده‌ی بیماری مبارزه شود. برای این کار لازم است به نکاتی که گفته می‌شود با دقت توجه و عمل کنیم:

۱. چون گزش کنه، شایع‌ترین راه انتقال ویروس بیماری به دام و انسان است، مبارزه با کنه‌ها، اصلی‌ترین راه مبارزه با بیماری و کنترل آن است.

- جالب است بدانید که هر کنه‌ی آلوده، تا ۲ سال ویروس بیماری را به نسل‌های بعدی منتقل می‌کند!

- مهم‌ترین کار برای مبارزه با کنه‌ها این است که پنهان شدن، زمستان‌گذرانی و تخمگذاری را برای آن‌ها ممنوع کنید! بهسازی و بازسازی جایگاه نگهداری دام‌ها گام اول و بسیار مهم است؛

باور کنید که برای بهسازی جایگاه، هرچه هزینه شود سود است!



ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری

❖ حمام ضد کنه و سم‌پاشی دام و جایگاه نگهداری آن‌ها بسیار مهم است.



ترویج بهداشت دام و مبارزه با بیماری‌ها

ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری



❖ در جایگاه دام
نباید هیچ گونه
وسیله‌ی اضافی
نگهداری شود؛
کنه‌ها در آن‌ها
پنهان می‌شوند و
تخمگذاری می‌کنند.

ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری

❖ از قربانی کردن یا کشتار دام در خارج از کشتارگاه و مراکزی که



تحت نظارت

دامپزشکی نیستند

خودداری شود.

* از خرید و مصرف

آنها هم پرهیز شود.

ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری



❖ از قاچاق دام و
فرآورده‌های آن
جداً خودداری شود؛
این‌ها نه تنها مناطق
مرزی که کل کشور
را می‌توانند آلوده کنند.

ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری

❖ باید دام و فرآورده‌های دامی، فقط و فقط از مراکز تحت نظارت و مورد تأیید سازمان دامپزشکی کشور خریداری شوند.

❖ دام‌های تازه خریداری شده به مدت ۱۴ روز در قرنطینه نگهداری شوند.



ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری

❖ افرادی که با دام‌ها سر و کار دارند، در روستا زندگی می‌کنند و یا به نقاطی سفر می‌کنند که امکان گزش کنه وجود دارد، با روش‌هایی محل‌های در معرض گزش را بپوشانند و تا حد امکان از گزیده شدن و یا تماس با خون و ترشحات حیوانات جلوگیری کنند؛ مانند:

پوشیدن لباس‌های آستین بلند و بستن سر آستین‌ها،

قرار دادن پاچه‌های شلوار در جوراب،

استفاده از دستکش و پوشاندن سر

خوابیدن در داخل پشه‌بند

و پابره‌نه راه نرفتن روی زمین و علفزارها.



ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری

نکته:

گفته شده است استفاده از مواد معطر مانند عطر و ادکلن، کرم‌ها و صابون‌های عطری و نیز پوشیدن لباس‌های چرمی، جیر، پشمی و برّاق، حتی جواهرات برّاق، سبب جذب حشرات می‌شود.
شاید کنه‌ها هم به این‌ها تمایل داشته باشند.



ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری

❖ تأکید می‌شود؛ کنه‌ها هرگز نباید له شوند. چه با دست، چه با سنگ و یا هر وسیله‌ی دیگر.

❖ می‌گویند برای جدا کردن کنه می‌توان با نزدیک کردن یک سیگار روشن به آن و یا ریختن مقداری بنزین، نفت چراغ یا نفت معمولی یا قرار دادن یک پنبه‌ی الکلی روی کنه اجازه داد سرش از داخل پوست بیرون بیاید، بعد با استفاده از موچین یا انبر آهسته آن را برداشت.

❖ برای کشتن کنه‌ها می‌توان آن‌ها را داخل نفت یا بنزین قرار داد.



ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری

❖ فردی که با کنه، خون، سایر بافت‌ها یا ترشحات دام آلوده یا انسان بیمار تماس داشته است، تا ۱۲ روز مراقب باشد و به محض مشاهده‌ی اولین نشانه‌های مشکوک به بیماری مانند سردرد، تب، لرز و دردهای عضلانی، به پزشک مراجعه کند و به خود درمانی نپردازد.



ادامه‌ی راه‌های پیشگیری و مبارزه با بیماری

❖ و راه بسیار مفید دیگر برای پیشگیری و مبارزه با بیماری‌ها، از جمله تب کریمه - کنگو،

آموزش است و

ترویج آموخته‌ها.



پرسیده شد نظر شما در باره‌ی این تصاویر چیست؟ پاسخ شما کدام یک از موارد زیر بوده است؟

• حق نیست که حیوانات در اختیار ما از این همه کنه یا هر انگل دیگری رنج بکشند. ما مسئول مراقبت از آنها هستیم.



• بهداشت دام و جایگاه در محل زندگی این حیوانات بسیار بد است.

• جایی که وضع دام‌ها این است، بیماری‌های مختلفی به شدت دام‌ها، دامداران و مردم را تهدید می‌کند.

• برنامه‌ی منظمی برای سم پاشی یا حمام ضد کنه در این دامداری یا حتی در روستا وجود ندارد.

• در این تصویرها نکته‌ی بهداشتی مهمی که رعایت نشده، استفاده از دستکش است. حتماً لباس این افراد هم، لباس کار نیست.

این تصاویر مربوط به کشور ما نیستند

انسانی که به بهداشت خود اهمیت ندهد، هرگز به بهداشت حیواناتی که نگه می‌دارد اهمیت نخواهد داد.



سلامتی برای همه‌ی موجودات، نعمت بزرگی است.



همواره سالم باشید

